

сфері культури на сучасному етапі державотворення в Україні: оптимізація системи центральних органів виконавчої влади, аналіз нормативно-правового забезпечення.

Ключові слова: розбудова у соціально-культурній (духовній) сфері, система центральних органів виконавчої влади у сфері культури, законодавче регулювання відносин у сфері культури.

Аннотація

Пережнюк В. А. Государственное руководство развитием культуры на современном этапе государственного строительства в Украине: организационно-правовые вопросы. — Статья.

В статье рассматриваются организационно-правовые вопросы государственного руководства развитием в сфере культуры на современном этапе государственного строительства в Украине: оптимизация системы центральных органов исполнительной власти, анализ нормативно-правового обеспечения.

Ключевые слова: перестройка в социально-культурной (духовной) сфере, система центральных органов исполнительной власти в сфере культуры, законодательное регулирование отношений в сфере культуры.

Summary

Perezhnyuk V. A. State leadership development culture at the present stage of nation-building in Ukraine: legal and organizational issues. — Article.

The article deals with the organizational and legal issues of state leadership development in the field of culture at the present stage of nation-building in Ukraine: the optimization of the system of central executive bodies, the analysis of regulatory and legal support.

Keywords: reconstruction of the socio-cultural (spiritual) sphere, the system of central executive bodies in the sphere of culture, legal regulation of relations in the sphere of culture.

УДК 342.553:364(477)

К. К. Кулі

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАМОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Механізм соціального замовлення почав використовуватися в Україні з 2000 року, а саме з моменту прийняття Одеською міською радою Положення про соціальне замовлення в м. Одесі. Таким чином Одеська міська рада започаткувала процес впровадження механізму соціального замовлення по Україні. Актуальність обраної теми полягає у тому, що до сих пір в Україні не існує єдиного законодавчого акта, який би регламентував реалізацію цього механізму не тільки на місцевому рівні, а й на державному. Нормативно-правову базу використання соціального замовлення в Україні складають: Конституція, закони, Цивільний кодекс, укази Президента, Постанови Кабінету Міністрів України та ін. (які тільки фрагментарно містять правові засади для реалізації соціального замовлення в Україні) та акти локального регулювання в окремих регіонах України.

Питання правового регулювання соціального замовлення, у тому числі проблеми правового регулювання недержавних організацій (які є виконавцями соціального замовлення) в Україні розглядали у своїх працях: А. С. Крупник,

В. І. Брудний, І. С. Камінник, Л. Сідельнік, М. Лациба та інші. Причому А. С. Крупнік у своїй дисертації характеризує правові засади соціального захисту в Україні [1], у своїй праці «Соціальне замовлення: обґрунтування та впровадження» авторська група — А. С. Крупнік, В. І. Брудний, І. С. Камінник зробила стислий аналіз можливості застосування соціального замовлення відповідно до чинного нормативно-правового законодавства України [2], Л. Сідельнік у своїй праці присвятила окремий розділ стану існуючої законодавчої бази залучення недержавних організацій до надання соціальних послуг та перспективам її вдосконалення.

Також, проблеми правового регулювання недержавних організацій в Україні з'ясували 25 березня 2011 року у ході проведення «круглого столу» «Законодавчі перешкоди створенню та діяльності громадських організацій в Україні» завдяки Українському незалежному центру політичних досліджень під керівництвом М.Лациби, в результаті чого експерти проаналізували судову практику України щодо оскарження дій та бездіяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Із 80 проаналізованих рішень найбільшу частку становили ті, які стосуються порушень прав громадян у ході реєстрації громадських організацій (30 %), оподаткування та звітності громадських організацій (40 %). Причинами цього є проблеми чинного законодавства у сфері громадських організацій, які потребують реформування чинних і, взагалі, прийняття нових законів.

Отже, можна зробити висновок, що, окрім А. С. Крупніка, питаннями правового регулювання соціального замовлення в Україні повноцінно не займалися, автори тільки фрагментарно у своїх працях досліджували деякі законодавчі акти щодо діяльності недержавних організацій.

Тому метою цього дослідження є аналіз чинних нормативно-правових актів України, які можуть слугувати фундаментом для впровадження механізму соціального замовлення в практику діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні.

Відповідно до Конституції, Україна є соціальною державою, а людина визнається в Україні найвищою соціальною цінністю [3]. Як відомо, соціальна держава — це форма організації та діяльності державної влади, якій притаманні: визнання прав, свобод та законних інтересів людини як найвищі цінності; підтримка соціально незахищених верств населення; об'єднання всіх соціальних верств населення [4]. А ми знаємо, що кінцевою метою соціального замовлення є задоволення соціальних потреб цільової соціальної групи шляхом вирішення соціальних проблем.

Виходячи зі ст. ст. 142–144 Конституції України, базисними аспектами для реалізації соціального замовлення є: наявність матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування (адже фінансове забезпечення соціального замовлення реалізується також за рахунок доходів місцевих бюджетів); можливість територіальних громад сіл, селищ, міст об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності та кошти бюджетів для виконання спільних проектів (наприклад, соціальних проектів, направлених на вирішення соціаль-

них проблем за допомогою соціального замовлення); затвердження сільськими, селищними, міськими радами програм їх соціально-економічного та культурного розвитку та контроль за їх виконанням (адже щорічно Одеська міська рада приймає цільову Програму вирішення пріоритетних соціальних проблем міста Одеса з використанням соціального замовлення як складову частину комплексної програми соціально-економічного розвитку міста). В свою чергу обласні та районні ради затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку відповідних областей і районів та контролюють їх виконання; можуть залучати на договірних засадах кошти з місцевих бюджетів для реалізації спільних соціально-економічних та культурних програм та контролюють їх виконання (наприклад, Одеською обласною радою також затверджено Положення про соціальне замовлення, тобто соціальне замовлення може використовуватися на обласному рівні).

Також в Конституції використовуються такі поняття, як: загальнодержавні програми соціального розвитку України (п. 6 ст. 85, п. 4 ст. 116), державні і регіональні програми соціально-економічного розвитку (п. 3 ст. 119), програми соціально-економічного та культурного розвитку (ч. 1 ст. 143). А ми знаємо, що соціальне замовлення, як механізм вирішення соціальних проблем, здійснюється, як правило, за допомогою цільових соціальних програм (соціальних проєктів), які є частинами комплексних програм соціально-економічного розвитку регіонів.

Проаналізувавши ст. ст. 26–38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі — Закон) [5], можна дійти висновку, що він є правовою основою для участі громадських організацій (які є виконавцями соціального замовлення) в реалізації соціальної політики шляхом вирішення соціальних проблем населення за допомогою механізму соціального замовлення та і, взагалі, для розвитку партнерських відносин між громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування та органами державної влади. Також механізм соціального замовлення можна застосовувати не тільки на рівні міста, села і селища, а й також на рівні районів та областей у різних сферах життєдіяльності, наприклад, у сфері соціально-економічного та культурного розвитку, планування та обліку, у галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку, у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, у сфері соціального захисту населення та ін.

Механізм соціального замовлення може застосовуватися і на обласному рівні (про що було зазначено раніше відповідно до Положення). Підставами для цього є повноваження районних і обласних рад щодо затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідно району, області, цільових програм з інших питань, заслуховування звітів про їх виконання та ін.

Уявляється можливим у майбутньому застосовувати механізм соціального замовлення на державному і, можливо, на міжнародному рівні. Для цього у виконавчих органів сільських, селищних, міських рад є повноваження в га-

лузі зовнішньоекономічної діяльності щодо укладення і забезпечення виконання у встановленому законодавством порядку договорів з іноземними партнерами на придбання та реалізацію продукції, виконання робіт і надання послуг та сприяння у створенні на основі законодавства спільних з іноземними партнерами підприємств виробничої і соціальної інфраструктури та інших об'єктів і залучення іноземних інвестицій для створення робочих місць. Тим більш, що для реалізації соціального замовлення окрім основних ресурсів, які складаються з коштів місцевих бюджетів, коштів органів самоорганізації населення та ін., необхідні додаткові ресурси, які можуть бути отримані від спонсорів. Тому залучення іноземних інвесторів може позитивно вплинути і прискорити вирішення соціальних проблем і надання послуг населенню.

Виходячи з норм Закону України «Про об'єднання громадян» [6] можна виділити такі базові позиції для діяльності громадських організацій: 1) держава сприяє розвитку політичної та громадської активності, творчої ініціативи громадян і створює рівні умови для діяльності їх об'єднань; 2) зареєстровані об'єднання громадян можуть виступати учасником цивільно-правових відносин (це є досить важливим, тому що замовник та виконавець соціального замовлення, укладаючи соціальний контракт, вступають між собою в цивільно-правові відносини), набувати майнові та немайнові права; 3) мають право створювати установи і організації та засновувати підприємства, необхідні для виконання статутних цілей. Те, що об'єднання громадян утворюються і діють з всеукраїнським, місцевим та міжнародним статусом, в принципі, також може розглядатися як підстава для застосування механізму соціального замовлення на державному та міжнародному рівні (про що йшлося раніше), але для цього необхідно все ж таки прийняти спеціальний Закон «Про соціальне замовлення». Також в захист останнього є норма, щодо якої громадські організації, їх спілки відповідно до статутів можуть засновувати або вступати в міжнародні громадські (неурядові) організації, утворювати міжнародні спілки об'єднань громадян, підтримувати прямі міжнародні контакти і зв'язки, укладати відповідні угоди та ін. З іншого боку, уявляється, що українські громадські організації поки що не готові конкурувати з зарубіжними організаціями у конкурсах на вирішення соціальних проблем із використанням соціального замовлення, тому що механізм соціального замовлення успішно використовується на заході і іноземні громадські організації мають більше досвіду та коштів.

Відповідно до Закону України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» [7] органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування залучають молодіжні та дитячі громадські організації до розроблення і обговорення проектів рішень з питань державної політики щодо дітей та молоді. Держава підтримує молодіжні та дитячі громадські організації шляхом надання їм інформації про державну політику щодо дітей та молоді; подання методичної та організаційної допомоги з питань соціального становлення та розвитку молоді і дітей; сприяння створенню підприємств, установ і організацій, які надають послуги молоді та дітям або сприяють зайнятості молоді. Також органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування можуть делегувати мо-

лодіжним та дитячим громадським організаціям повноваження щодо реалізації програм (проектів, заходів) молодіжних та дитячих громадських організацій, на реалізацію яких передбачаються видатки при затвердженні місцевих бюджетів.

Законом України «Про благодійництво та благодійні організації» [8] також передбачено норми, які можуть бути підставами для застосування механізму соціального замовлення, а саме основними напрямками благодійництва та благодійної діяльності є: сприяння практичному здійсненню загальнодержавних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, що спрямовані на поліпшення соціально-економічного становища; поліпшення матеріального становища набувачів благодійної допомоги, сприяння соціальній реабілітації малозабезпечених, безробітних, інвалідів, інших осіб, які потребують піклування; сприяння розвитку науки і освіти, реалізації науково-освітніх програм; пропагування здорового способу життя, участь у поданні медичної допомоги населенню та здійснення соціального догляду за особами, які потребують допомоги та ін.

Проаналізувавши норми законів в сфері діяльності об'єднань громадян, можна зробити висновок, що правовими підставами для застосування механізму соціального замовлення є те, що: держава підтримує політичну та громадську активність громадських організацій, залучає їх до розроблення і обговорення проектів рішень з питань державної політики, фінансово підтримує молодіжні та дитячі громадські організації. Також громадські організації здійснюють свою діяльність в різних напрямках поліпшення соціально-економічного становища та соціального захисту населення, тому вважається, що у майбутньому громадські організації зможуть конкурувати з державними установами за право розроблення та реалізації загальнодержавних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, результатом чого може стати роздержавлення соціальної сфери та більш ефективно надання послуг населенню.

В Законі України «Про органи самоорганізації населення» [9] також можна знайти базові позиції щодо впровадження механізму соціального замовлення, тим більш, що відповідно до останнього варіанта Положення про соціальне замовлення в м. Одесі [10] виконавцями соціального замовлення можуть бути і органи самоорганізації населення (про що йшлося вище). Отже, органи самоорганізації населення мають такі основні завдання, як: створення умов для участі жителів у вирішенні питань місцевого значення в межах Конституції та законів; задоволення соціальних, культурних та інших потреб жителів шляхом сприяння їм в наданні відповідних послуг; участь у реалізації соціально-економічного, культурного розвитку відповідної території, інших місцевих програм.

Виходячи з норм Закону, можна зробити висновок, що, по-перше, органи самоорганізації населення є однією із форм залучення населення щодо вирішення питань місцевого значення, по-друге, органи самоорганізації населення сприяють наданню окремих соціальних, культурних та інших послуг населенню, беруть участь у реалізації місцевих програм, вносять пропозиції до проектів місцевих бюджетів. Тим самим, органи самоорганізації населення, мо-

жуть впливати на рівень соціального захисту населення в регіонах та покращити надання соціальних послуг жителям територіальних громад. Отже, механізм соціального замовлення може реалізовуватися і на рівні органів самоорганізації населення.

Уявляється, що механізм соціального замовлення підпадає і під дію Закону України «Про соціальні послуги» [11], який визначає організаційні та правові засади надання соціальних послуг особам, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги.

Аналізуючи цей закон, можна виділити такі підстави для застосування соціального замовлення, як: 1) можливість суб'єктів, що надають соціальні послуги, на договірних засадах залучати для виконання цієї роботи інші підприємства, установи, організації, фізичних осіб, зокрема волонтерів.

Закон визначає таких суб'єктів, що надають соціальні послуги, як: державні та комунальні спеціалізовані підприємства, установи та заклади соціального обслуговування, підпорядковані центральним, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування (далі — державні та комунальні суб'єкти), юридичні особи, створені відповідно до законодавства, які не мають на меті отримання прибутку (далі — недержавні суб'єкти), фізичні особи. Також законом передбачено структуру сфери надання соціальних послуг, яка складається з державного та недержавного секторів.

Виходячи з теми наукового дослідження, нас, у першу чергу, турбує недержавний сектор та статус недержавних суб'єктів. Отже, недержавні суб'єкти, що бажають надавати соціальні послуги на професійній основі за рахунок власних коштів, залучених коштів або коштів державного чи місцевого бюджетів, надають їх на підставі ліцензії. До недержавного сектора також відносяться громадські, благодійні, релігійні організації та фізичні особи, діяльність яких пов'язана з наданням соціальних послуг. Управління сектором здійснюється в порядку, визначеному законодавством та відповідними статутами.

Важливою підставою для застосування механізму соціального замовлення є те, що у разі залучення бюджетних коштів до фінансування соціальних послуг, які надаються в установленому порядку недержавними суб'єктами чи фізичними особами, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування на конкурсній основі укладають із суб'єктами, що надають соціальні послуги, договір щодо умов фінансування та вимог до обсягу, порядку і якості надання соціальних послуг. А ми знаємо, що для вирішення соціальних проблем за допомогою механізму соціального замовлення необхідно укласти договір — соціальний контракт між замовником та виконавцем.

Також заслуговує на увагу положення щодо фінансування соціальних послуг, яке здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, спеціальних фондів, коштів підприємств, установ та організацій, плати за соціальні послуги, коштів благодійної допомоги (пожертвувань), коштів одержувачів соціальних послуг та інших джерел, передбачених законодавством. Отже ми бачимо, що для фінансування соціальних послуг, окрім коштів державного та місцевого бюджетів, також можуть використовуватися кошти підприємств,

установ та організацій та інші кошти, тобто можуть залучатися також громадські організації.

У державному та місцевих бюджетах повинні передбачатися кошти для фінансування цільових програм надання соціальних послуг. А ми знаємо, що механізм соціального замовлення застосовується на підставі цільової соціальної програми.

Поряд із Законом України «Про соціальні послуги» механізм соціального замовлення підпадає також і у сферу дії Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» [12].

По-перше, суб'єктами соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю також виступають об'єднання громадян, благодійні, релігійні організації. По-друге, основними принципами здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю є, окрім інших, адресність та індивідуальний підхід; комплексність; максимальна ефективність використання бюджетних та позабюджетних коштів суб'єктами соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. А ми знаємо, що механізм соціального замовлення також ґрунтується на цих засадах. По-третє, відповідно до Закону, соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоддю, державне управління та контроль у цій сфері здійснюються на місцевому, регіональному, державному рівнях. А механізм соціального замовлення може здійснюватися на місцевому, районному рівнях та рівні органу самоорганізації населення. По-четверте, основними напрямками державної політики у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, окрім інших, є розроблення та реалізація загальнодержавних, регіональних програм соціальної підтримки сімей, дітей та молоді, соціального становлення молоді та інших програм стосовно сімей, дітей та молоді (механізм соціального замовлення починається із затвердження цільової Програми вирішення пріоритетних соціальних проблем); організація та здійснення соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, надання їм соціальних послуг (результатом соціального замовлення є надання соціальних послуг населенню); сприяння громадським організаціям, іншим об'єднанням громадян, фізичним особам у реалізації ними власних соціально значущих ініціатив і проектів у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю в порядку, визначеному законодавством (механізм соціального замовлення виступає однією із форм залучення громадських організацій до вирішення соціально значущих проблем, що сприяє роздержавленню соціальної сфери). По-п'яте, суб'єкти соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю мають окрім інших прав, право на укладення в установленому порядку договорів з підприємствами, установами та організаціями (для вирішення проблем за допомогою механізму соціального замовлення замовник укладає із виконавцем договір-соціальний контракт). По-шосте, джерелами фінансування суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю є кошти державного та місцевого бюджетів, кошти благодійної допомоги (пожертвувань) та інші джерела у порядку, встановленому законодавством. У свою чергу, фінансове забезпечення соціального замовлення здійснюється у поєднанні бюджетного та позабюджетного фінансування, отже, механізм соціального замовлення є формою залу-

чення, окрім бюджетних, додаткових коштів для надання якісних соціальних послуг, оскільки ми знаємо, що на соціальну сферу у бюджеті завжди не вис-тачає коштів.

Література

1. Крупнік А. С. Соціально-захисна спрямованість державної соціальної політики за умов трансформації українського суспільства : автореф. дис. ... канд. політ. наук / А. С. Крупнік. — О. : 2002. — С.9.
2. Соціальне замовлення в Україні: обґрунтування та впровадження / В. І. Брудний, І. С. Камінник, А. С. Крупнік ; Асоц. підтримки громад. ініціатив «КОВЧЕГ». — О., 2001. — С. 32. — (Серія «Теорія та практика третього сектору»).
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 142.
4. Юридична енциклопедія для юнацтва / за ред. С. В. Ківалова, Ю. М. Оборотова. — О. : Юрид. л-ра, 2006. — С. 343.
5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 20 трав. 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
6. Про об'єднання громадян : Закон України від 16 черв. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 34. — Ст. 504.
7. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 1 груд. 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 1. — Ст. 2.
8. Про благодійництво та благодійні організації : Закон України від 16 верес. 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 45. — Ст. 292.
9. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11 лип. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 458. — Ст. 254.
10. О социальном заказе в городе Одессе : решение Одес. гор. совета от 31 янв. 2011 г. № 285-VI // Одесский вестник. — 2011. — № 43, 15 марта. — С. 2–7.
11. Про соціальні послуги : Закон України від 19 черв. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 45. — Ст. 358.
12. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21 черв. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 42. — Ст. 213.

Анотація

Кули К. К. Нормативно-правове регулювання механізму соціального замовлення в системі місцевого самоврядування в Україні. — Стаття.

У статті була зроблена спроба проаналізувати чинні закони України, в яких містяться нормативно-правові засади для застосування механізму соціального замовлення в Україні. Хочеться наголосити на існуванні проблеми правового регулювання механізму соціального замовлення, оскільки існуючих положень про соціальне замовлення в регіонах України та положень проаналізованих законів недостатньо для всебічного вирішення соціальних проблем усього населення України.

Ключові слова: соціальне замовлення, громадські організації, соціальні проблеми, соціальні послуги.

Аннотация

Кули К. К. Нормативно-правовое регулирование механизма социального заказа в Украине. — Статья.

В статье была сделана попытка проанализировать действующие законы Украины, содержащие нормативно-правовые основы для применения механизма социального заказа в Украине. Хочется обратить внимание на существование проблемы правового регулирования механизма социального заказа в Украине, поскольку действующих положений про социальный заказ в регионах Украины и норм проанализированных законов недостаточно для всестороннего решения социальных проблем всего населения Украины.

Ключевые слова: социальный заказ, общественные организации, социальные проблемы, социальные услуги.

Summary

Kuli K. K. Standard-law coordination of the mechanism of the social contracting in Ukraine. — Article.

This article is devoted to the analysis of laws in which normative-legal directives are used for creation of the mechanism of the social contracting in Ukraine. There is a problem of the law regulation of the mechanism of the social contracting in Ukraine, because the existing laws «About social contracting» are not enough for general solution of social problems in our country.

Keywords: social contracting, social service, social organizations, social problems, social partnership.

УДК 342.82(477)

В. Я. Крижановський

СУДОВА ВЛАДА В МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Конституція України 1996 р. (ст. 6) закріпила визнаний світом демократичний принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову.

Судова влада є самостійною гілкою державної влади України, тому неможливо без розгляду поняття правосуддя, його конституційних засад, визначення ролі судової влади в державі та суспільстві без загальної характеристики судової системи України визначити, що собою становить суд як орган, який забезпечує захист конституційних прав людини і громадянина. Органи судової влади здійснюють свої повноваження виключно на підставах, у межах та порядку, передбачених Конституцією України. Аналіз основних принципів здійснення правосуддя дає можливість визначити головні засади гарантованого судового захисту прав і свобод людини і громадянина, життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека якої визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, про що проголошено у ст. 3 Конституції України [1]. За часи проголошення незалежності, зазначає В. Ф. Бойко, Україна дійсно стала на шлях побудови громадянського суспільства, де належне місце відведено судовій владі. Світовий досвід свідчить, що рівень демократії в суспільстві визначається місцем суду в системі органів державної влади, його спроможністю об'єктивно й неупереджено прийняти судові рішення виключно на основі норм права та відновити порушені права і свободи людини [2].

Аналіз дослідження даної теми. Питання судового захисту прав людини і громадянина досліджувалися в різних аспектах, зокрема в рамках судово-правової реформи, у працях як зарубіжних (М. С. Матейкович, Н. Ю. Турищева, В. П. Кашепов, І. Б. Цимбаренко) [3–6], так і вітчизняних учених (С. В. Ківалов, В. В. Кривенко, О. Г. Свида, М. М. Баранець, В. І. Колесніченко, Л. І. Григор'єва, В. С. Стефанюк, А. Заєць, С. Штогун, П. В. Вовк) [7–17].

Проте, незважаючи на велику кількість праць зарубіжних і вітчизняних дослідників, присвячених дослідженню ролі судової влади, проблем судового